

ĮVADAS

Oficialioji mirties priežasčių statistika rengiama pagal Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenis (duomenis renka ir tvarko Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Mirties atvejų ir jų priežasčių stebėsenos skyrius). Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras (toliau – Registras) įsteigtas ir jo nuostatai patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. 709 „Dėl Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro įsteigimo ir jo nuostatų patvirtinimo“. Registro paskirtis – registruoti Registro objektą, rinkti, kaupti, apdoroti, sisteminti, saugoti ir teikti fiziniams ir juridiniams asmenims duomenis apie Registro objektą ir dokumentus, atlikti kitus Registro duomenų tvarkymo veiksmus, siekiant parengti oficialiąją statistinę informaciją apie Lietuvos Respublikos teritorijoje mirusių asmenų ir Lietuvos Respublikos piliečių, mirusių užsienyje, mirties atvejus ir jų priežastis. Registras veiklą pradėjo 2010 m. sausio 1 d.

Registre kaupiami duomenys iš medicininių mirties ir medicininių perinatalinės mirties liudijimų bei kitų mirties faktų liudijančių dokumentų. Lietuvoje naudojamo medicininio mirties liudijimo formos mirties priežasčių dalis atitinka Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijas.

Nuo 2011 m. Registre mirties priežasčių kodavimui yra naudojamas Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtasys pataisytas ir papildytas leidimas „Sisteminis ligų sąrašas“ (Australijos modifikacija, TLK-10-AM). Pagrindinė mirties priežastis išrenkama vadovaujantis Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos problemų klasifikacijos (TLK-10) metodinėse rekomendacijose nurodytomis kodavimo taisyklėmis bei automatinio mirties priežasčių kodavimo sprendimų lentelių taisyklėmis.

Higienos institutas, vadovaudamasis Oficialiosios statistikos 2022 metų darbų programa, kuri patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 1K-411 „Dėl Oficialiosios statistikos 2022 metų programos I dalies patvirtinimo“, rengia metinę valstybinę statistinę informaciją apie mirties atvejus ir jų priežastis. Statistinė informacija apie mirties atvejus ir jų priežastis Lietuvoje 2021 m. parengta panaudojant Registre sukauptus duomenis. Mirties priežasčių statistinė informacija apima mirusius Lietuvos Respublikos nuolatinius gyventojus.

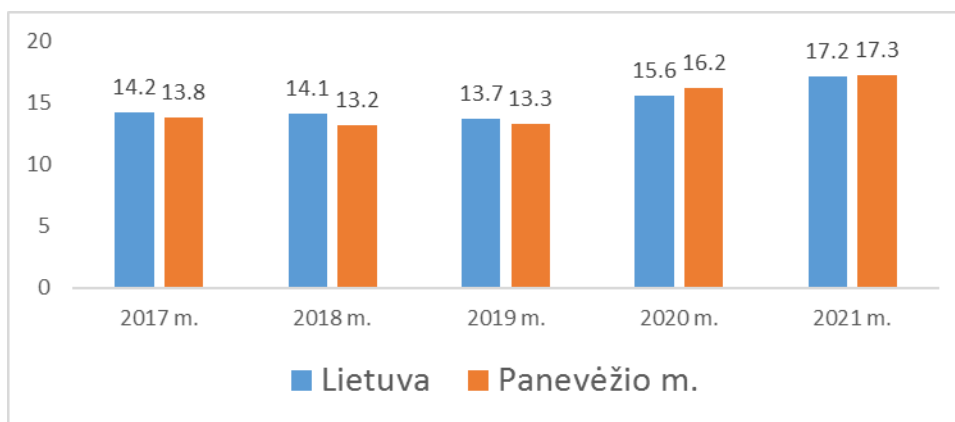
MIRTINGUMAS

Higienos instituto duomenimis, pernai Lietuvoje mirė 47 746 žmonės – beveik tiek, kiek gyventojų turi Alytaus miestas. Šis mirčių skaičius per metus ūgtelėjo: 2021 m. šalis neteko 4 199 asmenimis daugiau nei 2020-aisiais.

Viena tokio gyventojų mirtingumo augimo priežasčių – COVID-19 pandemija, tačiau specialistai pabrėžia, kad daugiausia šalies gyventojų vis dar miršta nuo širdies ir kraujagyslių ligų. Pernai šios ligos sudarė beveik pusę – 48,2 proc. – visų mirties atvejų, o 14,7 proc. jų lėmė COVID-19.

2021 m. Panevėžio mieste mirė 1502 žmonių. Iš jų: 715 vyrai ir 787 moterys. Mirusių skaičius tūkstančiui gyventojų padidėjo nuo 16,2 (2020 m.) iki 17,3 (2021 m.).

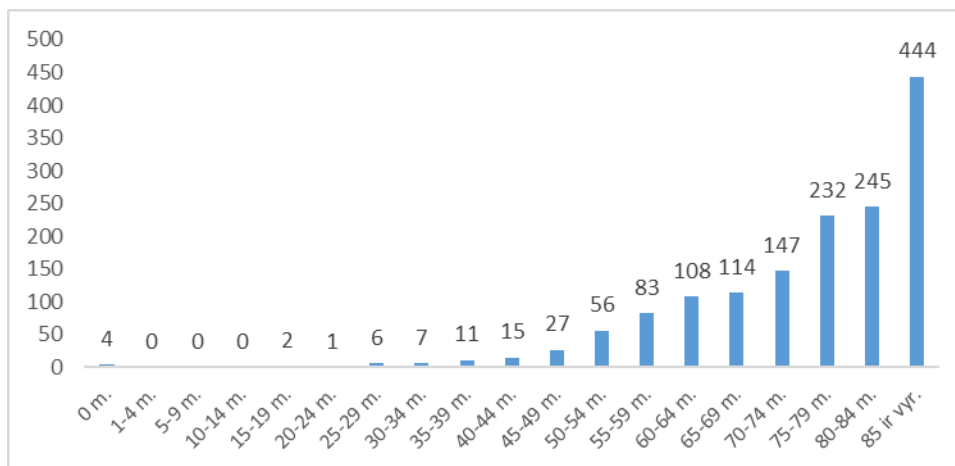
Lyginant penkerių metų (2017-2021 m.) laikotarpį, mirtingumas Panevėžio mieste ir Lietuvoje padidėjo.

1 pav. Mirusieji Panevėžio m. sav. ir Lietuvoje 2017-2021 m. 1000 gyv.

(Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas)

Didžiausias mirtingumas Panevėžio m. savivaldybėje užregistruotas 85 ir vyresnių asmenų grupėje. Mažiausias – 20-24 m. amžiaus grupėje.

2 pav. Mirusieji pagal amžių Panevėžio m. sav. 2021 metais (absol.sk)

(Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas)

MIRTINGUMAS PAGAL PRIEŽASTYS

Lietuvos gyventojų mirties priežasčių struktūra jau daugelį metų išlieka nepakitusi. Trys pagrindinės mirties priežastys – kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys. Panevėžio miesto gyventojų mirties priežasčių struktūra išliko tokia pati: *kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys*.

Panevėžyje 2021 metais **nuo kraujotakos sistemos ligų** mirė 715 asmenų, tai 13 asmenų mažiau nei 2020 metais, ir sudaro daugiau nei pusę mirusiųjų.

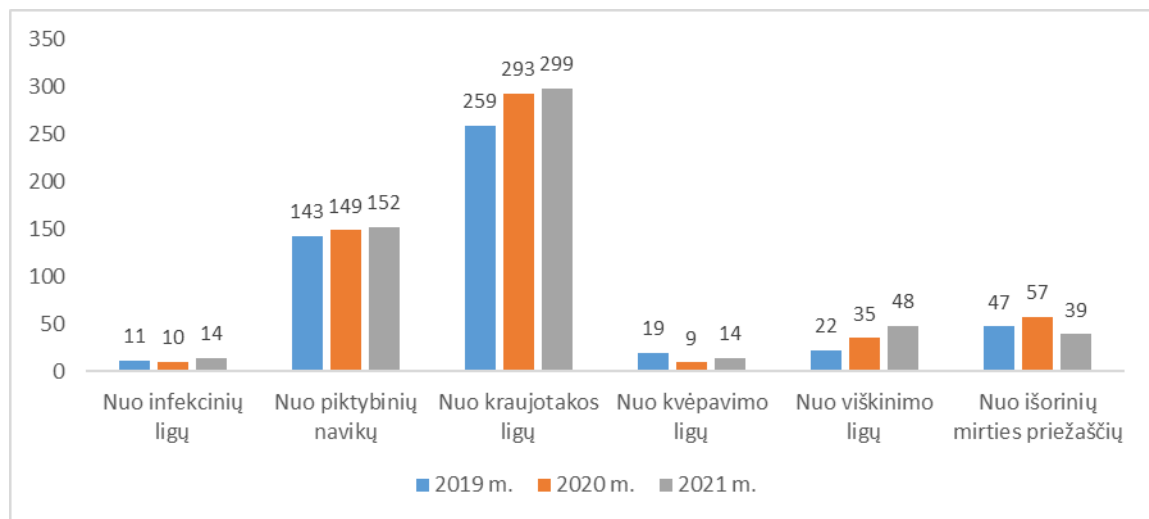
Antroje mirties priežasčių struktūros vietoje – **piktybiniai navikai**. 2021 metais nuo šių ligų mirė 275 panevėžiečiai, tai 6 asmenimis mažiau nei 2020 metais ir sudarė 18 proc. visų mirusiųjų.

Nuo išorinių priežasčių 2021 metais mirė 58 panevėžiečiai. Lyginant su 2020 metais – 20 asmenų mažiau. Iš jų: 6 transporto įvykiai ir 21 savižudybės.

Nuo Covid-19 2021 metais Panevėžio mieste mirė 240 asmenų, tai 150 gyventojų daugiau nei 2020 metais.

Vyrų mirties priežastys

2021 m. Panevėžyje mirė 715 vyrų, lyginant su 2020 m. – 58 vyrais daugiau. Daugiausia (42 proc.) vyrų mirė nuo kraujotakos sistemos ligų (299). Nuo piktybinių navikų 2021 m. Panevėžio mieste mirė 152 vyrų, t. y. sudarė 21 proc. visų mirusių vyrų. Nuo COVID-19 mirė - 105 vyrai. 6 proc. (39) visų 2021 m. mirusių vyrų mirė dėl išorinių mirties priežasčių. Iš jų: 4 vyrai dėl transporto įvykių, 1- dėl šalčio poveikio, 1- dėl atsitiktinio apsinuodijimo alkoholiu ir 15 – dėl savižudybių. Mirusių skaičius dėl išorinių mirties priežasčių, lyginant su 2020 m. sumažėjo nuo 57 iki 39 asmenų.

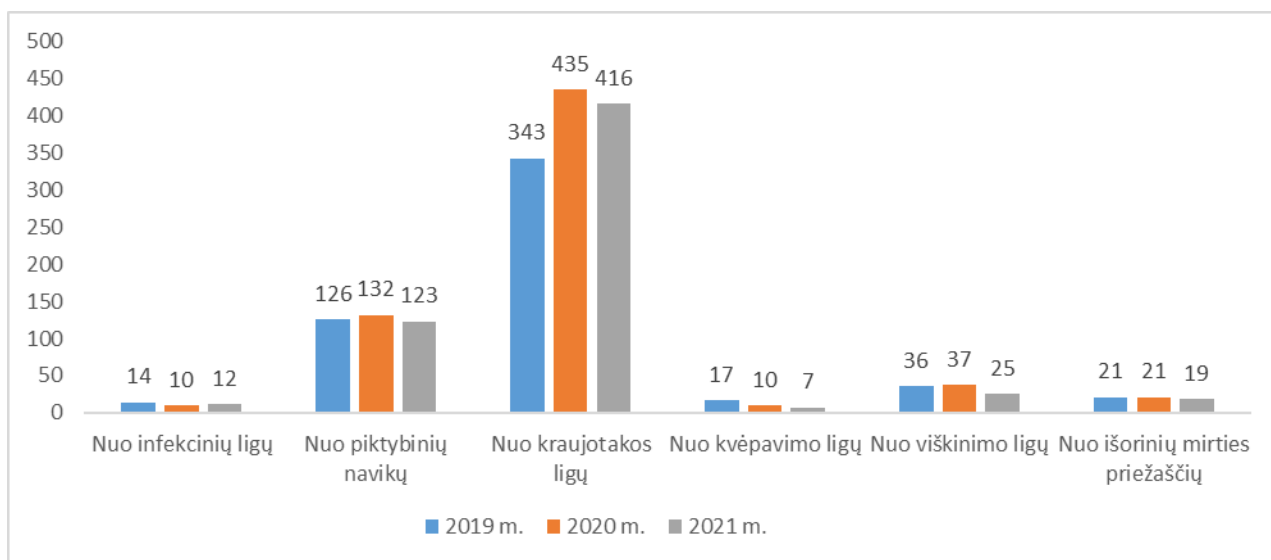
3 pav. Vyrų mirtingumas Panevėžio m. sav. pagal priežastis 2019-2021 mm. (absol. skaičius)

(Šaltinis – Higienos institutas)

Moterų mirties priežastys

2021 m. Panevėžio mieste mirė 787 moterys, lyginant su 2020 m. – 65 moterimis daugiau. Daugiausia moterų (53 proc.) mirė nuo kraujotakos sistemos ligų (416). Nuo piktybinių navikų 2021 m. mirė 123 moterų – 16 proc. visų mirusių moterų. Trečioje vietoje moterų mirties priežasčių struktūroje yra virškinimo sistemos ligos. Nuo jų 2021 m. mirė 25 moterys – 3 proc. visų mirusių moterų. Nuo

COVID-19 2021 m. mirė 135 moterys, tai 98 moterimis daugiau nei 2020 metais. Nuo išorinių mirties priežasčių mirė 19 moterų, tai 2 moterimis mažiau nei 2020 metais. Nuo savižudybių 2021 metais Panevėžio mieste mirė 6 moterys.

4 pav. Moterų mirtingumas Panevėžio m. sav. pagal priežastis 2019-2021 m. (absol. skaičius)

(Šaltinis – Higienos institutas)

KŪDIKIŲ MIRTINGUMAS

2021 metais Panevėžio mieste užregistruota 4 mirę kūdikiai. Lyginant su 2020 metais rodiklis padidėjo 2 -jomis mirtimis.